

## มาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร Training Standard and Indicators for Inspector Course

วราภรณ์ เรืองรุ่ง<sup>1</sup> พนิต เข็มทอง<sup>2</sup> และวรัทยา ธรรมกิตติภพ<sup>3</sup>

Waraporn Ruangrung<sup>1</sup>, Panit Khemtong<sup>2</sup> and Varataya Thammakittipob<sup>3</sup>

<sup>1</sup>นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศช.ม. (พัฒนาอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

<sup>2</sup>รองศาสตราจารย์<sup>3</sup>รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

wara19956@hotmail.com, fedupnk@ku.ac.th, and feduvyt@ku.ac.th

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร ของ กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การสร้างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา จากการบัญชาการศึกษา จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์องค์ประกอบ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไปปฏิบัติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ระดับรองสารวัตรขึ้นไป จากฝ่ายพัฒนาหลักสูตร สำนักการศึกษาและประกันคุณภาพ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 – 8 กองบังคับการฝึกอบรมตำรวจ และวิทยาลัยการตำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งเก็บแบบสอบถามกลับมาได้ จำนวน 458 ชุด จากจำนวนทั้งสิ้น 550 ชุด ทั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดในการแจกแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่ามาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตรที่สร้างขึ้น ได้รับการยอมรับว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในระดับมาก มีจำนวนทั้งหมด 7 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 3 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านผู้สอน 2 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านผู้เรียน 2 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 4 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1 ตัวบ่งชี้ 6) ด้านการประเมินผล 1 ตัวบ่งชี้ และ 7) ด้านความคุ้มค่าของการฝึกอบรม 3 ตัวบ่งชี้ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย คือ สำนักงานตำรวจนครบาลมีการปฏิบัติตามแนวทางของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ เพื่อให้การฝึกอบรมหลักสูตรดีกว่ากันแต่ต่างสถานที่สามารถดำเนินการได้มาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ต้องสร้างความตระหนักรู้ให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกระดับเห็นความสำคัญของการดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด เพื่อให้หน่วยศึกษาอบรมมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าและประหยัดงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสำนักงานตำรวจนครบาลให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

**คำสำคัญ:** มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ การฝึกอบรม หลักสูตรสารวัตร คุณภาพ

### Abstract

The objective of this research was to construct training standards and indicators for Inspector Course of Royal Thai Police. Descriptive Research was employed as research design which was splitted into 2 phases: the first phase was construction of training standards and indicators for Inspector Course by reviewing related documents and researches along with interviewing 10 internal quality assessment committees. The instruments used were component analysis form and semi-structured interview. The second phase was to verify the implication of the training standards and indicators. Population were Commissioned Officer beyond Sub-Inspector from Education and Quality Assurance Division, Regional Police Training Center 1 – 8, Central Police Training Center and Police College total amount 458 from all of 550 population in this case. Questionnaire was used as a tool for gathering data. Frequency, percentage, mean and Standard Deviation were used for analysis the data.

The findings revealed that the constructed training standards and indicators which were accepted at high level for implication were 7 standards and 16 indicators as follow : 1) 3 indicators in curriculum 2) 2 indicators in instructor 3) 2 indicators in trainees 4) 4 indicators in management 5) 1 indicator in teaching-learning 6) 1 indicator in evaluation and 7) 3 indicators in worthiness. It was recommended that Royal Thai Police should adopt such standards and indicators in order to achieve the same standard. The awareness of the importance of working by the identified process should be developed. Such implication should lead to the worthy and efficient training and finally be accepted by the society.

**Keywords :** Standard, Indicator, Training, Inspector Course, Quality

## 1. บทนำ

กรมตำรวจนำได้枉率และเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ สำหรับการฝึกอบรมนายตำรวจ ชั้นสัญญาบัตรหลักสูตรสารวัตร เมื่อปี พ.ศ. 2513 เนื่องจากภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนพลเมืองของประเทศไทย และยังต้องสอดส่องดูแลปราบปรามผู้ก่อการร้ายซึ่งค่อยบุ่นทำลายความสงบสุขของประชาชนและความมั่นคงของประเทศไทย การพัฒนาทั้งทางด้านตัวบุคคลและการปฏิบัติงานเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ และเพื่อให้สามารถประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ [1] กรมตำรวจนึงมอบหมายให้โรงเรียนสืบสานกรมตำรวจนหรือวิทยาลัยการตำรวจนในขณะนั้น เปิดการฝึกอบรมเพื่อพูนสมรรถภาพให้กับนายตำรวจที่จะดำรงตำแหน่งสารวัตรหรือผู้บังคับกองก่อการแต่งตั้ง เพราะเป็นตำแหน่งหัวหน้าหน่วยที่สำคัญสำหรับการบริหารงานในลำดับแรก โดยมีความมุ่งหมายหลักที่จะให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมทั้งทางด้านวิชาการ การปฏิบัติงาน และบุคลิกักษณะ อย่างน้อยปีละ 1 รุ่น ส่วนจะเป็นการฝึกอบรมเมื่อใดให้กองบัญชาการศึกษา พิจารณาเสนอขออนุมัติกรมตำรวจนเป็นคราวๆ ไป [2]

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้นให้ทุกคนมีโอกาสในการศึกษาอบรมเท่าเทียมกัน สำนักงานตำรวจนแห่งชาติ จึงมีนโยบายกระจายการฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตรไปยังหน่วยศึกษาอบรมในระดับภูมิภาค อย่างไรก็ตามปริมาณความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมแต่ละปียังไม่เพียงพอ กับความต้องการ [3] ประกอบกับมาตรฐาน 21 กำหนดให้หน่วยศึกษาอบรมอื่นของรัฐสามารถจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการโดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐาน 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐาน 48 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น เพื่อให้การฝึกอบรมหลักสูตรเดียวกันแต่สถานที่ต่างกันสามารถดำเนินการได้มาตรฐานเดียวกัน ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นที่ต้องสร้างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร ซึ่ง

มาตรฐาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ หรือคุณภาพที่คาดหวังที่เพิ่งประสงค์และต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา [4] ลักษณะของมาตรฐานที่ดีต้องวัดได้ (Measurable) เป็นจริงได้ (Realistic) เหมาะสม (Appropriate) คือ เป็นสิ่งที่ปราบปรามและยอมรับได้ (Desirable and Acceptable) และประการสุดท้ายต้องไม่คลุมเครือ (Unambiguous) [5] ส่วนตัวบ่งชี้ที่ดี จะต้องมีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้เปรียบเทียบหรือบ่งบอกการเปลี่ยนแปลงได้ [6]

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร ของกองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจนแห่งชาติ

## 3. ขอบเขตการวิจัย

### 3.1 ขอบเขตด้านนื้อหา

ศึกษาเฉพาะ ชื่อมาตรฐาน จำนวน 7 มาตรฐาน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านผู้เรียน 4) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 5) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) ด้านการประเมินผล และ 7) ด้านความคุ้มค่าของการฝึกอบรม

### 3.2 ขอบเขตด้านประชากร

วิธีการดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การสร้างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร เป็นการศึกษาจากเอกสารและรายงานการวิจัยจำนวน 7 เล่ม และสัมภาษณ์คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ของกองบัญชาการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 จำนวน 10 คน

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ไปปฏิบัติ จากค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของประชากรที่เป็นข้าราชการตำรวจนั้น จำนวน 10 คน

สารวัตรขึ้นไป จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ทำหน้าที่สร้าง และพัฒนาหลักสูตร 25 คน 2) กลุ่มผู้ดำเนินการฝึกอบรม 329 คน และ 3) กลุ่มผู้สอนจากหน่วยศึกษาอบรมในสังกัด สำนักงานตำราจแห่งชาติ 196 คน เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 550 คน

#### 4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

##### 4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ประกอบด้วยแบบวิเคราะห์องค์ประกอบ ลักษณะเป็นตารางใช้วิเคราะห์ชื่อมาตราฐานและตัวบ่งชี้ ร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ มาตราฐานและตัวบ่งชี้ที่ควรนำมากำหนด และตอนที่ 3 คือ ข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไปปฏิบัติ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ เลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง ตอนที่ 2 ความคิดเห็น เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำมาตรฐานจำนวน 7 มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ จำนวน 16 ตัว ไปปฏิบัติ ลักษณะ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด

##### 4.2 การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 เล่ม นำมาสร้างแบบวิเคราะห์องค์ประกอบ และ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างที่เกี่ยวกับมาตราฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรม หลักสูตรสารวัตร โดยให้คณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความ ตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ใน การนำมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไปปฏิบัติผ่านการพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องของเชิงเนื้อหา (Content Validity) ปรับปรุง เนื้อหาและข้อความที่ใช้ให้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูลจาก คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และนำแบบสอบถามไป ทดสอบก่อนการเก็บข้อมูลจริง เพื่อหาความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม โดยเก็บจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร รุ่นที่ 130 จำนวน 30 คน ซึ่งเข้ารับการฝึกอบรม ณ วิทยาลัยการตำราจ ระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ – 2 พฤษภาคม 2557 จากนั้นนำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม รายมาตราฐาน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลfa ( $\alpha$ -Coefficient) โดยวิธีการของ Cronbach ได้ค่าระหว่าง 0.75 - 0.93

#### 5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบ ดำเนินการโดยศึกษา แนวคิดจากเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 เล่ม เพื่อจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรม หลักสูตรสารวัตร และสัมภาษณ์คณะกรรมการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง ระหว่างวันที่ 6 - 9 มิถุนายน พ.ศ. 2554 ทั้งนี้ได้ใช้ เครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึกสำหรับการรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตรไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัย ดำเนินการขอหนังสือราชการจากบ้านพิติวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ ข้อมูล นำส่งแบบสอบถามส่งให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 3 กลุ่ม ทางไปรษณีย์ และรวบรวมเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เนื่องจาก หน่วยงานที่อยู่ในกรุงเทพฯ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ทั้งหมด 458 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 83.27 ระยะเวลาเก็บ แบบสอบถามระหว่างวันที่ 8 พฤษภาคม - 6 มิถุนายน 2557

#### 6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์องค์ประกอบ และการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ดำเนินการจัด กลุ่มคำ ได้ 11 มาตรฐาน 37 ตัวบ่งชี้ นำผลการวิจัยระยะที่ 1 เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความ ถูกต้อง เทามาก และนำมาแก้ไข (ร่าง) มาตรฐานและตัวบ่งชี้ การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร ผลการปรับปรุงแก้ไข ได้ 7 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้ จึงนำมาสู่การวิจัยระยะที่ 2

ระยะที่ 2 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไป ปฏิบัติ โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผู้วิจัยกำหนดคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมของ มาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตรจากผู้ให้ ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยผู้วิจัยจะเลือกรายการข้อคำถามที่ค่า คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 3.43 ขึ้นไป ตามเกณฑ์การแปล ความหมายที่กำหนดว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมี การกระจายของข้อมูลไม่เกิน 1.00 [7] นำมาเรียงเรียงและ จัดทำมาตราฐานและตัวบ่งชี้ การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร (ต้นแบบ) ที่ประกอบด้วยชื่อมาตราฐาน คำอธิบายมาตราฐาน ชื่อตัวบ่งชี้

## 7. ผลการวิจัย

### ตอนที่ 1 ผลการสร้างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร

ผลการศึกษา ระยะที่ 1 จากการวิเคราะห์เอกสารและรายงาน การวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 เล่ม ร่วมกับการสัมภาษณ์ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพ จำนวน 10 ท่าน ด้วยแบบวิเคราะห์ห้องคปประจำ ก ได้ 7 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

#### 1. มาตรฐานที่ 1 ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้

- 1.1 โครงสร้างหลักสูตรมีความชัดเจนในการปฏิบัติ
- 1.2 มีระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร

1.3 มีคณะกรรมการที่รับผิดชอบคุณภาพกำกับให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฝึกอบรม

#### 2. มาตรฐานที่ 2 ด้านผู้สอน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้

- 2.1 มีการพิจารณาคัดเลือกผู้สอนเพื่อทำหน้าที่เป็น

วิทยากร อาจารย์ ครู ผู้ฝึกปฏิบัติ

2.2 วิทยากร อาจารย์ ครู ผู้ฝึกปฏิบัติ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับวิชาที่สอน

#### 3. มาตรฐานที่ 3 ด้านผู้เรียน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้

3.1 มีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรมไว้ในหลักสูตร

3.2 มีการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามขั้นตอนและเกณฑ์ที่กำหนด

#### 4. มาตรฐานที่ 4 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้

- 4.1 มีขั้นตอนในการบริหารการฝึกอบรมหลักสูตร

4.2 มีระบบการบริหารการเงิน และงบประมาณ ที่บ่งชี้ให้ตรวจสอบได้

- 4.3 มีการบริหารอาคารสถานที่ และทรัพยากร การศึกษา

4.4 มีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริการและการตัดสินใจ

#### 5. มาตรฐานที่ 5 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้

- 5.1 มีการจัดการศึกษาอบรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

#### 6. มาตรฐานที่ 6 ด้านการประเมินผล 1 ตัวบ่งชี้

- 6.1 มีการประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม

#### 7. มาตรฐานที่ 7 ด้านความคุ้มค่าของการฝึกอบรม ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้

7.1 ร้อยละของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

7.2 มีกระบวนการติดตามและประเมินผลผู้ผ่านการฝึกอบรมว่ามีการนำความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

7.3 ระดับความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต่อคุณภาพการทำงาน ของผู้ผ่านการฝึกอบรม

### ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ไปปฏิบัติ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.90 ทำงานตำแหน่งรองสารวัตร ร้อยละ 43.89 จบปริญญาตรี ร้อยละ 56.99 มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร/ฝึกอบรม น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 64.63 ยังไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร ร้อยละ 40.39 มีหน้าที่ในการดำเนินการฝึกอบรมมากที่สุด ร้อยละ 62.45

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ไปปฏิบัติมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.84$ ) แยกเป็นรายมาตรฐานและตัวบ่งชี้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ไปปฏิบัติ

(N = 458)

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้		$\mu$	$\sigma$	การแปลผล
1	ด้านหลักสูตร	3.83	.61	มาก
1.1	โครงสร้างหลักสูตรมีความชัดเจนในการปฏิบัติ	3.94	.64	มาก
1.2	มีระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร	3.67	.76	มาก
1.3	คณะกรรมการที่รับผิดชอบคุณภาพกำกับให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฝึกอบรม	3.88	.69	มาก
2	ด้านผู้สอน	3.76	.65	มาก
2.1	มีการพิจารณาคัดเลือกผู้สอนเพื่อทำหน้าที่เป็นวิทยากร อาจารย์ ครู ผู้ฝึกปฏิบัติ	3.71	.74	มาก
2.2	วิทยากร อาจารย์ ครู ผู้ฝึกปฏิบัติ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับวิชาที่สอน	3.81	.63	มาก
3	ด้านผู้เรียน	4.06	.73	มาก
3.1	มีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรมไว้ในหลักสูตร	4.14	.75	มาก
3.2	มีการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามขั้นตอนและเกณฑ์ที่กำหนด	3.97	.81	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(N = 458)

มาตราฐาน/ตัวบ่งชี้		$\mu$	$\sigma$	การ แปลผล
4	ด้านการบริหารจัดการ หลักสูตร	3.71	.58	มาก
4.1	มีขั้นตอนในการบริหารการ ฝึกอบรมหลักสูตร	3.83	.63	มาก
4.2	มีระบบการบริหารการเงินและ งบประมาณที่โปร่งใส ตรวจสอบได้	3.77	.68	มาก
4.3	มีการบริหารอาคารสถานที่ และทรัพยากรการศึกษา	3.69	.67	มาก
4.4	มีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ ในการบริการและตัดสินใจ	3.55	.73	มาก
5	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.79	.69	มาก
5.1	มีการจัดการศึกษาอบรมที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.79	.69	มาก
6	ด้านการประเมินผล	3.90	.69	มาก
6.1	มีการประเมินผลและติดตามผล การฝึกอบรม	3.90	.69	มาก
7	ด้านความคุ้มค่าของการ ฝึกอบรม	3.83	.64	มาก
7.1	ร้อยละของผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมที่ผ่านเกณฑ์การ ประเมิน	3.94	.75	มาก
7.2	มีกระบวนการติดตามและ ประเมินผลผู้ผ่านการฝึกอบรม ว่ามีการนำความรู้และ	3.79	.73	มาก
	ประสบการณ์จากการฝึกอบรม ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่			
7.3	ระดับความพึงพอใจของ ผู้บังคับบัญชา และผู้ที่เกี่ยวข้อง <sup>1</sup> ต่อคุณภาพการทำงานของผู้ ผ่านการฝึกอบรม	3.76	.74	มาก
ผลรวมค่าเฉลี่ย		3.84	.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่ามาตราฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรม  
หลักสูตรสร่าวตระที่สร้างขึ้นได้รับการยอมรับว่าเหมาะสมที่จะ  
นำไปใช้ในระดับมาก รายละเอียด ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้  
ในการนำตัวบ่งชี้มาตราฐานด้านหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติ มีค่า<sup>2</sup>  
คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.83$ ) และเมื่อพิจารณา  
เป็นรายข้อพบว่าโครงสร้างหลักสูตรมีความชัดเจนในการปฏิบัติ  
ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.94$ ) รองลงมา<sup>3</sup>  
คณะกรรมการที่รับผิดชอบควบคุมกำกับให้มีการดำเนินการให้  
เป็นไปตามเกณฑ์มาตราฐานหลักสูตรฝึกอบรม ( $\mu = 3.88$ )

และมีระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร ค่าเฉลี่ยต่ำสุด  
( $\mu = 3.67$ ) ตามลำดับ

2. ด้านผู้สอน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ใน  
การนำตัวบ่งชี้มาตราฐานด้านผู้สอนไปสู่การปฏิบัติ มีค่าคะแนนเฉลี่ย  
รวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.76$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ  
พบว่าวิทยากร อาจารย์ ครุ ผู้ฝึกปฏิบัติ มีความสามารถในการ  
ถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับวิชาที่สอน มีค่าคะแนนเฉลี่ย  
สูงสุดอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.81$ ) และรองลงมา มีการพิจารณา  
คัดเลือกผู้สอนเพื่อทำหน้าที่เป็นวิทยากร อาจารย์ ครุ ผู้ฝึกปฏิบัติ  
( $\mu = 3.71$ ) ตามลำดับ

3. ด้านผู้เรียน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ใน  
การนำตัวบ่งชี้มาตราฐานด้านผู้เรียนไปสู่การปฏิบัติ มีค่าคะแนน  
เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 4.06$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นราย  
ข้อพบว่ามีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรมไว้ใน  
หลักสูตร ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 4.14$ ) และ  
รองลงมา มีการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามขั้นตอนและ  
เกณฑ์ที่กำหนด ( $\mu = 3.97$ ) ตามลำดับ

4. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ระดับความคิดเห็น  
เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้มาตราฐานด้านการบริหาร  
จัดการหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ  
มาก ( $\mu = 3.71$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีขั้นตอนใน  
การบริหารการฝึกอบรมหลักสูตร ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ใน  
ระดับมาก ( $\mu = 3.83$ ) รองลงมา มีระบบการบริหารการเงินและ  
งบประมาณที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ( $\mu = 3.77$ ) มีการบริหาร  
อาคารสถานที่และทรัพยากรการศึกษา ( $\mu = 3.69$ ) ตามลำดับ  
และมีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริการและการ  
ตัดสินใจ ค่าคะแนนต่ำสุด ( $\mu = 3.55$ )

5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระดับความคิดเห็น  
เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้มาตราฐานด้านการจัด  
กิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ พบร่วมกับมีการจัดการศึกษาอบรม  
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก  
( $\mu = 3.79$ )

6. ด้านการประเมินผล ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความ  
เป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้มาตราฐานด้านการประเมินผลไปสู่การ  
ปฏิบัติ พบร่วมกับมีการประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม ค่า  
คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.90$ )

7. ด้านความคุ้มค่าของการฝึกอบรม ระดับความคิดเห็น  
เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้มาตราฐานด้านความคุ้มค่า  
ของการฝึกอบรมไปสู่การปฏิบัติ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ใน  
ระดับมาก ( $\mu = 3.83$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้อยละ  
ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ค่าคะแนนเฉลี่ย

สูงสุดอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.94$ ) รองลงมา มีกระบวนการติดตาม และประเมินผลผู้ผ่านการฝึกอบรมว่ามีการนำความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ( $\mu = 3.79$ ) และระดับความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพการทำงานของผู้ผ่านการฝึกอบรม ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ( $\mu = 3.76$ ) ตามลำดับ

## 8. สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การสร้างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำ (ร่าง) มาตรฐาน และตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร ใช้วิธีศึกษาวิเคราะห์ด้วยตนเองจากเอกสารและสัมภาษณ์คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ของ กองบัญชาการศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิจัยได้ 7 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ไปปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำ (ร่าง) มาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตรที่ได้จัดทำขึ้นในระยะที่ 1 มาตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ โดยศึกษาความคิดเห็นจากผู้สร้างและพัฒนาหลักสูตร จากฝ่ายพัฒนาหลักสูตร สำนักการศึกษาและประกันคุณภาพ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมและผู้สอน จากศูนย์ฝึกอบรมตัวตรวจสอบภาค 1 – 8 กองบังคับการฝึกอบรมตัวตรวจสอบ และ วิทยาลัยการตรวจสอบ จำนวน 550 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้รับกลับคืน จำนวน 458 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร มีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.84$ )

## 9. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย มาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร วิธีสร้างศึกษาจากเอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้าง (ร่าง) มาตรฐาน และตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตรโดยใช้แบบวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมจำนวนทั้งสิ้น 11 มาตรฐาน 37 ตัวบ่งชี้ นำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาพิจารณาร่วมกับการให้ข้อมูลของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพ จากกองบัญชาการศึกษา โดยใช้การ

วิเคราะห์เนื้อหา ดำเนินการจัดกลุ่มคำ และเรียงหมวดหมู่ใหม่ ตามทฤษฎีระบบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ผลการวิเคราะห์ได้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมสำหรับการนำไปปฏิบัติ จำนวน 7 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ไปปฏิบัติ จากความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง กับการฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้สร้าง ผู้ดำเนินการฝึกอบรม และผู้สอน เห็นด้วยกับมาตรฐานทั้ง 7 ด้าน 16 ตัวบ่งชี้ ในระดับมาก อาจเป็นเพราะน้อยบัดด้านการศึกษาที่ชัดเจนของสำนักงานตัวตรวจสอบแห่งชาติ [8] ที่มุ่งเน้นพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีอานิสงส์ ซึ่งจะเป็นการลงทุนพัฒนาข้าราชการตัวตรวจสอบที่เป็นทุนมุนุษย์ของสำนักงานตัวตรวจสอบแห่งชาติได้อย่างยั่งยืน [9] และเป็นการยกระดับฐานะหน่วยศึกษาอบรมต่างๆ ในระดับภูมิภาค ของสำนักงานตัวตรวจสอบแห่งชาติให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน

## 10. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้สร้างและพัฒนาหลักสูตร ผู้ดำเนินการฝึกอบรม และผู้สอน มีความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตรในแบบสอบถาม โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 3 ด้านผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรมไว้ในหลักสูตร และตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามขั้นตอนและเกณฑ์ที่กำหนด ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 โครงสร้างหลักสูตรมีความชัดเจนในการปฏิบัติ และ ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ร้อยละของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมมากกว่ามาตรฐานและตัวบ่งชี้อื่นตามลำดับ ดังนั้น การฝึกอบรมควรให้ความสำคัญกับผู้เรียน และหลักสูตร เพราะถ้าผู้เรียนมีคุณสมบัติที่เหมาะสมมีความพร้อมเข้ารับการฝึกอบรม มีโครงสร้างหลักสูตรที่ดี ผลผลิตคือผู้สำเร็จการฝึกอบรมก็ต้องดี มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับด้วยเช่นกัน

สำนักงานตัวตรวจสอบแห่งชาติควรกำหนดการปฏิบัติตามแนวทางของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ เพื่อให้การฝึกอบรมหลักสูตรเดียวกันแต่สถานที่ต่างกันก็สามารถดำเนินการได้มาตรฐานเดียวกัน แต่ทั้งนี้ต้องสร้างความตระหนักรู้ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับเห็นความสำคัญของการดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดเพื่อให้น่าวรู้ศึกษาอบรมมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าและประหยัดงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ของสำนักงานตัวตรวจสอบแห่งชาติให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การฝึกอบรมหลักสูตรสารวัตร ผลการวิจัยจึงได้เฉพาะมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ดังนี้ ในการศึกษาต่อไปควรมีการศึกษาเรื่องรายละเอียดของเกณฑ์ แหล่งข้อมูล คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในการนำไปใช้

### เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมธรรม์, กองวิชาการ. 2526. ประมวลระเบียบ การติดตามประเมินคุณภาพ ระดับบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตั้มราใจ.
- [2] จิรัช ชูเชษ. 2513. อนุสรณ์สารวัตรและผู้บังคับกองรุ่นที่ 1. กรุงเทพฯ: (ม.ป.พ.)
- [3] ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด และคณะ. 2551. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ของสำนักงานติดตามและประเมินผล. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- [4] ราชกิจจานุเบกษา. 2542. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74ก, หน้า 2.
- [5] Kemp, Nan and Richardson, Eileen. 1995. Quality assurance in nursing practice. Great Britain: (n.p.).
- [6] พนิต เข็มทอง. (2552, 26 ธันวาคม). ตัวชี้วัดเกณฑ์ การประเมินผล. เอกสารประกอบคำบรรยาย ของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ ณ ห้องเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (เอกสารอัดสำเนา)
- [7] Best, J. W. 1986. Research in Education. New York: Prentice-Hall.
- [8] กองบัญชาการศึกษา, ฝ่ายยุทธศาสตร์การศึกษา. 2554. ยุทธศาสตร์การศึกษาสำนักงานติดตามและประเมินผล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตั้มราใจ. (พ.ศ.2554 – 2559). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตั้มราใจ.
- [9] ณัฐวุฒิ ใจนันนิรุตติกุล. 2554. การจัดการทุน มนุษย์: กลยุทธ์ทางการแข่งขันที่ยั่งยืน. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 10(2), น. 1- 6.